

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Тетяна ТЕСЛЕНКО
22.07.2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

	(назва навчальної дисципліни)
Освітній ступінь	бакалавр
	(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)
Спеціальність	242 «Туризм»
	(шифр і назва)
Освітня програма	ОПІ Туризм
	(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)
	наказ №51-02 від 10.06.2021
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
	(обов'язкова або вибіркова)
Мова навчання:	українська

Дніпро – 2024

Науково-педагогічний працівник:**ХОДАК ОЛЬГА ВІТАЛІЇВНА**

старший викладач

науковий ступень та/або вчене звання (за наявності)

Досвід роботи: 14 років**Автор:** понад 50 публікації

показники наукової активності (кількісні)

Лектор з навчальних дисциплін: Комунаційний менеджмент

Економіка туристичного підприємства

(перелік освітніх компонентів, що викладаються)

Економіка і менеджмент туристичної діяльності

Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі

Аналіз діяльності підприємств готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі» є формування теоретичних знань і практичних навичок щодо використання прийомів і методів економічного аналізу для оцінювання результатів діяльності підприємств готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. Оволодіння основними прийомами і методами аналізу діяльності підприємств; проведення аналітичних розрахунків і виявлення чинників, що викликають зміну фінансового стану суб'єктів господарювання; вироблення практичних навичок щодо оцінки і прогнозування результативних показників на основі комплексного економічного аналізу, що забезпечують прийняття оптимальних управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єктів туристичної індустрії.

Передбачені компетентності:

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

K08. Навички використання інформаційних та комунаційних технологій.

K09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

K13. Здатність планувати та управляти часом.

K27. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

K32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

K33. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єкта туристичного бізнесу.

К36. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН24. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: Вивчення навчальної дисципліни «Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі» здійснюється після засвоєння здобувачами знань з навчальних дисциплін «Фінанси, грошовий обіг та кредит», «Облік і аудит», «Економіка туристичного підприємства» та інші.

Форма підсумкового контролю:

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (*навчальний семестр, навчальний рік*).

З навчальної дисципліни «Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі» передбачено:

- для денної форми навчання – екзамен.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна Обсяг 5 кредитів ЄКТС, (150 годин)

Курс _____ 4 _____ Групи _____ Т-2 _____

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна індивідуальна робота
			В	Л	С	П	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Основи аналізу фінансово-господарської діяльності							
1	Аналіз фінансово-господарської діяльності в системі управління підприємством	14	8	4	2	2	10
2	Предмет і метод аналізу фінансово-господарської діяльності	16	8	2	2	4	10
3	Готельно-ресторанний та туристичний бізнес як об'єкт економічного і фінансового аналізу	20	8	2	2	4	10
4	Методи детермінованого факторного аналізу	20	8	2	2	4	10
5	Аналіз стану і використання основних фондів підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу	20	8	2	2	4	12
6	Аналіз використання трудових ресурсів та фонду оплати праці на підприємствах туристичного і готельно-ресторанного бізнесу	14	8	2	2	2	10

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна індивідуальна робота
			В	Л	С	П	
1	2	3	4	5	6	7	8
7	Аналіз витрат виробництва і обігу підприємств індустрії туризму і готельно-ресторанного бізнесу	16	8	2	2	4	12
8	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу	15	8	2	1	4	12
Разом за семестр		150	64	16	16	32	86

Література та навчальні матеріали:

Основна:

1. Панасюк О. В., Савченко А. М. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Державний податковий університет. Ірпінь : ДПУ, 2023. 142 с.
2. Світлична В. Ю., Александрова С. А.. Економіка туризму : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с
3. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
4. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навч. посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
5. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навч. посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
6. Петруня Ю.Є., Говоруха В.Б., Літовченко Б.В. Прийняття управлінських рішень. Навчальний посібник. 2-ге видання. Київ. Центр учбової літератури, 2018. 216 с.

Додаткова:

1. Антипіна О.В., Неділько А.А., Скорін Ю.І. Порівняльний аналіз сучасних методів прогнозування економічних показників торговельного підприємства. *Системи обробки інформації*. 2020. Вип. 1. С. 26-31.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.gov.ua>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL : <http://buhgalter911.com/Res/NPSBO/NPSBO1.aspx>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована фінансова звітність". Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013р. №628. URL : <http://buhgalter911.com/Res/NPSBO/NPSBO2.aspx>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни облікової політики»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. №137. www.rada.gov.ua.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.02.2001р. №101. www.rada.gov.ua.
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 // www.rada.gov.ua.9.

Політика курсу

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній

(письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Критерії оцінювання знань:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90–100	зараховано	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	зараховано	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної .
75–82	зараховано	C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком ; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками .
68–74	зараховано	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки .
60–67	зараховано	E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального .
35–59	не зараховано	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34	не зараховано	F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі ; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Які завдання управління вирішуються за допомогою економічного аналізу?
2. Охарактеризуйте предмет економічного аналізу.
3. Назвіть мету і завдання економічного аналізу.
4. Які відмітні особливості характеризують метод економічного аналізу?
5. Перерахуйте класифікаційні ознаки видів аналізу.
6. Яким може бути аналіз залежно від масштабу?
7. Які існують форми оцінки результатів діяльності підприємства?
8. Які принципи лежать в основі класифікації прийомів і способів аналізу?
9. Яку роль в економічному аналізі виконує спосіб порівняння?
10. Дайте визначення факторному аналізу.
11. Які основні групи методів виділяються в економічному аналізі?
12. У чому суть і відмінність методів детермінованого і стохастичного факторного аналізу?
13. Поясніть способи побудови детермінованих факторних моделей.
14. Назвіть загальну формулу, якою виражається аддитивний тип детермінованих моделей.
15. Яким математичним записом можна описати мультиплікативну модель, використовувану для оцінки впливу чинників на результативний показник?
16. Дайте визначення інформаційним ресурсам підприємства.
17. Що є матеріальними носіями інформації?
18. Що розуміють під інформаційними потоками підприємств?
19. Якими показниками характеризуються інформаційні потоки підприємств туризму?
20. Перерахуйте види показників, дайте їм характеристику.
21. Які показники є синонімами абсолютних і відносних показників?
22. На основі якого підходу показники господарської діяльності підприємства розділяються на управлінські і фінансові?
23. Назвіть інформаційні потоки, на які можуть бути розділені показники підприємств туристичної сфери.
24. Назвіть головний функціональний показник господарської діяльності підприємств громадського харчування, готелів і турфірм.
25. Які чинники зовнішнього середовища впливають на товарообіг і обіг підприємств сфери туризму?
26. Назвіть внутрішні чинники, що впливають на товарообіг і обіг підприємств туріндустрії.
27. Які показники характеризують розвиток туризму на мікрорівні?
28. Якими показниками характеризується туристичне підприємство як

юридична особа?

29. Що таке рейтинг підприємства, і які показники важливі для його визначення?

30. У чому полягає сутність методу ланцюгових підстановок?

31. Опишіть у загальному вигляді метод ланцюгових підстановок.

32. Які існують загальні правила, що визначають послідовність ланцюгової підстановки?

33. Приведіть приклади факторних моделей, до яких застосовується кожний з методів детермінованого факторного аналізу.

34. Опишіть алгоритм застосування найбільш простих способів факторного аналізу: способу ланцюгових підстановок, способу різниць.

35. Що означає спосіб елімінації?

36. Опишіть процедуру зміни результативного показника під впливом кожного з чинників методом абсолютних різниць?

37. Опишіть послідовність розрахунків методом відносних різниць.

38. На які види підрозділяються вартісні показники оцінки основних фондів?

39. Які напрями включає управлінський аналіз основних фондів?

40. За якими основними напрямками здійснюється фінансовий аналіз основних фондів?

41. Назвіть види оцінки основних фондів.

42. Який економічний сенс має розрахунок показників фондоддачі і фондомісткості основних засобів?

43. Які показники використовуються для оцінки динаміки основних фондів?

44. Перерахуйте показники, які характеризують стан основних фондів.

45. Які процеси характеризують коефіцієнти введення і вибуття?

46. Поясніть економічний взаємозв'язок коефіцієнта зносу основних фондів і вартості продукції?

47. Які показники можуть застосовуватися для характеристики ефективності використання основних фондів в галузях сфери обслуговування?

48. Що характеризують показники місткості і віддачі?

49. Назвіть показники ефективності, які відносяться до приватних показників підприємств громадського харчування.

50. Приведіть формулу розрахунку коефіцієнтів завантаження номерного фонду готелів.

51. Опишіть модель чинника фондоддачі і складові її показники.

52. Перерахуйте резерви збільшення фондоддачі.

53. Які показники використовуються для оцінки загальної економічної ефективності капітальних вкладень?

54. Які показники необхідно проаналізувати при прийнятті рішення про вибір найбільш ефективного варіанту вкладення інвестиційних засобів?

55. Дайте визначення трудовим ресурсам і кадрам підприємства.

56. За якими основними напрямками проводиться аналіз трудових

ресурсів підприємства?

57. Опишіть механізм розрахунку середньосписочної чисельності працівників залежно від тривалості розрахункового періоду?

58. Якими показниками характеризується рух кадрів або обіг робочої сили підприємства?

59. За якими групами класифікуються працівники підприємств громадського харчування, готельного і туристичного бізнесу.

60. Назвіть основні служби готельного сектора.

61. Якими показниками характеризується продуктивність праці.

62. Назвіть узагальнюючі, приватні і допоміжні показники, що використовуються для оцінки рівня продуктивності праці.

63. Які чинники впливають на рівень продуктивності праці.

64. Опишіть факторну модель середньорічного вироблення.

65. Які виплати включаються до фонду оплати праці і відносяться на витрати виробництва.

66. Назвіть складові аналізу витрат на оплату праці?

67. Перерахуйте прийоми і способи, необхідні для аналізу результатів використання трудових ресурсів.

68. Опишіть детерміновані факторні системи фонду заробітної плати.

69. Перерахуйте види витрат на які вони підрозділяються залежно від характеру і напрямів діяльності підприємства.

70. Дайте визначення витратам підприємства як економічній категорії.

71. У чому полягає завдання класифікації витрат турпідприємств?

72. За якими групами підрозділяються витрати підприємств туристичної індустрії залежно від виконуваних ними функцій?

73. Назвіть ознаки класифікації витрат підприємств.

74. У чому різниця між виробничими і комерційними витратами туристичних підприємств?

75. Що відноситься до прямих і непрямих витрат?

76. Які чинники впливають на структуру собівартості продукції?

77. Які основні завдання аналізу собівартості продукції?

78. За якими видами підрозділяється аналіз собівартості продукції?

79. Дайте визначення собівартості продукції і назвіть основні напрями проведення аналізу собівартості в туризмі.

80. Що відноситься до постійних і змінних витрат?

81. Назвіть основні положення теорії "директ-костінг".

82. У чому полягає сутність аналізу динаміки собівартості всієї продукції?

83. Що включають витрати за статтями калькуляції?

84. Які елементи включає аналіз структури собівартості продукції?

85. Від чого залежить зміна витрат на 1 грн. товарної продукції?

86. Назвіть резерви зниження собівартості продукції.

87. У чому полягає сутність прибутку як економічній категорії?

88. Назвіть основні функції прибутку і дайте їм характеристику.

89. Які основні завдання аналізу прибутку і рентабельності?
90. За якими напрямками проводиться аналіз прибутку?
91. Які показники використовуються при проведенні аналізу прибутку?
92. Назвіть основні групи доходів і витрат підприємства.
93. Опишіть алгоритм розрахунку прибутку для підприємств громадського харчування, готелів і туроператорів.
94. Які основні завдання аналізу прибутку і рентабельності?
95. Яке значення має аналіз складу прибутку в динаміці?
96. Які існують показники рівня рентабельності, і в які групи вони об'єднуються?
97. Назвіть завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємств.
98. Які етапи включає аналіз фінансових результатів діяльності підприємства?
99. Які чинники, що впливають на прибуток від реалізації продукції, відносяться до чинників першого рівня підлеглості?
100. Які показники характеризують операційний аналіз?
101. За якими напрямками проводиться аналіз рентабельності?
102. Перерахуйте чинники, що впливають на прибуток.
103. Які чинники сприяють підвищенню рентабельності підприємства?
104. Які основні положення включає методика фінансового стану туристичного підприємства?
105. Назвіть головні проблеми фінансового стану підприємства.
106. Назвіть основні системи оцінки фінансового стану підприємства.
107. Охарактеризуйте сутність вертикального і горизонтального аналізу балансу підприємства.
108. Який порядок проведення аналізу фінансового стану підприємства?
108. На які види поділяється горизонтальний аналіз?
109. Які форми аналізу включає вертикальний аналіз?
110. Назвіть позитивні і негативні тенденції в активі балансу.
111. Перерахуйте позитивні і негативні тенденції в пасиві балансу.
112. Що означає термін "платоспроможність підприємства"?
113. Які показники характеризують платоспроможність підприємства?
114. Дайте визначення кредитоспроможності підприємства.
115. Назвіть основні показники оцінки кредитоспроможності підприємства.
116. Дайте визначення фінансової стійкості підприємства.
117. Що розуміється під фінансовою стійкістю підприємства?
118. Які чинники впливають на досягнення фінансової стійкості підприємства?
119. Назвіть основні показники, використовувані для аналізу фінансового стану підприємства.
120. Які показники використовуються для аналізу ділової активності підприємства?

121. Що таке ліквідність підприємства і в чому її відмінність від його платоспроможності?

122. Які показники використовуються для оцінки ліквідності підприємства?